

ל' באדר א' תשע"ו, 10.3.2016

גיליון מס' 500

פרשת פקודי

מהמשכן ועד רחבת הכותל

מאת הרב שמעון פיזם, עין הנצי"ב

ההתרגשות בשיאה, המשכן וכליו מוכנים, גם האהל וכליו ובגדי השרד של הכוהנים. אפילו משה רבינו מגיב באופן מיוחד למראה סיום העבודה ומברך את העושים בה, מעשה נדיר שכמוהו כמעט ולא קרה עד כה. ברכתו של משה (על פי חז"ל), ויהי נעם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו (תהלים צ, זי) ברורה. הוא מאחל ומייחל שתשרה שכינה במעשה ידיהם. שמחתו של משה אינה רק על סיום העבודה אלא גם על העשייה המדויקת, על מילוי הציווי – "כָּל־אֲשֶׁר-צִוָּה ה'" (לט,מב).

משה ובני ישראל למדו כבר כי ההוראה האלוהית היורדת אל בני האדם, לא בהכרח תבוצע כדין. כבר בפרשת ירידת המן היו מן העם שנכשלו במבחן והותירו ממנו עד בוקר, בניגוד להוראה, ויצאו בשבת ללקוט למרות שנאמר להם שלא ימצאו השדה. וכמובן כשלון חטא העגל שהחטיא רבים מהעם בחטא גדול של עשיית עגל מסיכה וכל מה שקרה שם כמסופר.

עשיית משכן שיהיה ראוי לשכון בו כבוד ה', צריכה חכמת לב בכל המלאכות הנצרכות. הכישרון והחכמה כמעט מחייבים שהאומן היוצר יכניס בעבודתו משהו אישי משלו, מפרי מחשבתו העצמית, ולא רק עמידה בהוראות מוכתבות, שהרי למלא הוראות כל אחד יכול, לכאורה.

אבל לא כן. התורה מספרת כי בעבודת בצלאל ואהליאב וכל העוסקים איתם, הייתה חכמת לב – כשרון ומיומנות, פאר והדר, כבוד ותפארת, וביחד עם זאת דיוק רב לעשות כאשר ציווה ה'.

ואם נשאל הכיצד אפשר לכלוא את ההבנה האישית, את ההשראה, את החוש האסטטי והדמיון? ניתן לומר כי זו קבלת הגזירה וחשש מכעסו של משה אם לא ייעשו הדברים כפי הצו. אבל אפשר להציע הסבר אחר – לא חשש מפני קצפו של משה אלא השמחה לבצע הדברים בדיוק רב, ההגבלה 'ככל אשר אני מצווה אותך' אינה מרפה ידיים, אלא להיפך, היא יוצרת הנעה לעשות את הדברים ביתר תשומת לב, מתוך רצון שיהיו מעשיהם ראויים שתשרה בהם שכינה.

גם בעולמנו הדתי אנו נמצאים לפעמים בדילמה האם לשמוע להבנה האישית והדעה העצמית כיצד ועד כמה לבצע את חובותינו, או לשמוע לקול ההוראות הברורות שנכתבו ונמסרו במשך שנות דור עד אלינו והלאה.

התחשבות בפן האישי יכולה לקרב את מי שמרגיש רחוק ולהכילו בתוך המסגרת, ואילו ההקפדה והדקדוק נוטים לדחות את מי שמתקשה להיענות לדרישה. תגובתו הנלהבת של משה רבינו לעשייה המדוקדקת של המשכן מראה

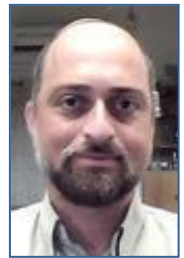
לנו כי יכולה להיות גם שמחה בעשיית מצווה וכלשונה. כדי להגיע לתחושת שמחה שכזו יש לגייס את המחשבה וההתבוננות בבסיס: מי אנו ומהי דרכנו כעם וכפרטים. השמחה הזו היא כלי חשוב ביכולת להמשיך מסורת שהועברה אלינו והלאה לדורות הבאים.

סביב הכותל המערבי המקרב את כולנו למקדש הפיסי והרוחני מתנהל ויכוח כיצד יתקיים ההווי הדתי במקום קדוש זה. האם רק על פי המנהגים הנהוגים במסורת רבת השנים או שיש מקום להכיל גם ביטויים לתפישות עולם אחרות הנותנות מקום, רחב או צר, למאווים האישיים ולתרבות עכשווית? ואלה עומדים לא פעם, כנגד הלכות או מנהגים קדומים.

יתכן ויימצא פתרון או הכרעה בשאלה זו בכל הנוגע להתנהלות רחבת הכותל המערבי ביומיום, אך ימשך הוויכוח ותימשך ההתלבטות בין התגייסות למילוי מצווה נטולת כל פנייה ורגש אישי, אל מול התייחסות אל הרגש והשכל הסובייקטיביים הבלתי ניתנים למחיקה או התעלמות.

עשיית המשכן על ידי אומנים חכמי לב ומלאי כשרון, אך מציינים ומדייקים מתוך שמחה ולא מתוך כורח, מראה לנו אפשרות אחרת.

הרב שמעון פיזם, בעל תואר בחינוך, מלמד במדרשת עין הנצי"ב, נשוי לכרמית גרים בקיבוץ עין הנצי"ב עם ארבעת ילדיהם.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [unsubscribe](mailto:unsubscribe@kdati.org.il) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il
אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il